

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 299/2021-64

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Tost 28/2020 z 11. novembra 2020 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Tost 28/2020 z 11. novembra 2020 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Tost 28/2020 z 11. novembra 2020 **z r u š u j e**.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **691,34 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 20. januára 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „špecializovaný súd“) č. k. 1 Tp 10/2019

zo 16. októbra 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie špecializovaného súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 1 Tost 28/2020 z 11. novembra 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 299/2021-40 zo 16. júna 2021 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Vo zvyšnej časti ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry Bratislava ČVS: PPZ-105/NKA-BA2-2019 z 28. októbra 2019 bolo proti sťažovateľovi začaté trestné stíhanie a súčasne vznesené obvinenie za zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona, za zločin krivej výpovede podľa § 346 ods. 1 a 3 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 140 písm. c) Trestného zákona a za obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 a 2 písm. c) a ods. 4 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 140 písm. a) a na § 141 písm. a) Trestného zákona.

Uznesením špecializovaného súdu č. k. 1 Tp 10/2019 z 30. októbra 2019 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku. Podľa § 80 ods. 1 písm. b) a ods. 2 Trestného poriadku špecializovaný súd neprijal písomný sľub sťažovateľa a podľa § 80 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil.

Dňa 16. septembra 2020 podal sťažovateľ žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, o ktorej špecializovaný súd napadnutým uznesením rozhodol tak, že ju podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol, podľa § 80 ods. 1 písm. c), ods. 2 Trestného poriadku väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil, podľa § 80 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného poriadku písomný sľub sťažovateľa za nahradenie väzby neprijal a podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku návrh sťažovateľa na nahradenie väzby zložením peňažnej záruky manželkou sťažovateľa neprijal.

Proti tomuto uzneseniu špecializovaného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej najvyšší súd napadnutým uznesením rozhodol tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstatnom namieta, že konajúce súdy sa nevysporiadali s ním prezentovanou námietkou nesprávnej hmotnoprávnej kvalifikácie skutku v bode 6 obvinenia. Sťažovateľ konkrétne uvádza, že počas výsluchu na špecializovanom súde konaného 16. októbra 2020 a rovnako aj v sťažnosti proti napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu zo 16. októbra 2020 konkrétne namieta, že zo žiadneho dôkazu vykonaného proti nemu nevyplývalo, že sa mal dopustiť proti poškodenému [REDAKOVANÉ] násilia, hrozby násilia alebo inej ťažkej ujmy, čo je základný kvalifikačný znak skutkovej podstaty trestného činu

vydierania. Ak by pritom aj takáto skutková okolnosť proti sťažovateľovi vplynula, musel by byť takýto skutok kvalifikovaný ako trestný čin marenia spravodlivosti, ktorý je špeciálnym trestným činom vo vzťahu k trestnému činu vydierania.

Podľa názoru sťažovateľa k porušeniu jeho práv konajúcimi súdmi malo dôjsť jednak tým, že 1. sa vôbec nevysporiadali s jeho námietkou kvalifikácie predmetného skutku nie ako trestného činu vydierania, ale ako trestného činu marenia spravodlivosti, a zároveň k porušeniu jeho práv konajúcimi súdmi malo dôjsť tým, že 2. sa náležite nevysporiadali s jeho námietkou, že predmetný skutok ani vôbec nie je trestným činom, keďže nebol zabezpečený žiadny dôkaz svedčiaci o tom, že sa sťažovateľ mal dopustiť hrozby násilím.

K bodu 1: Pokiaľ ide o otázku kvalifikácie predmetného skutku nie ako trestného činu vydierania, ale ako trestného činu marenia spravodlivosti, sťažovateľ namieta, že konajúce súdy sa tejto otázke úplne vyhli. Ani v jednom napadnutom rozhodnutí nie je v tejto oblasti ani jediná zmienka, a to aj napriek tomu, že obhajoba poukazovala na konkrétne rozhodnutia trestných súdov a konkrétnu právnu teóriu, ktoré zhodne definujú trestný čin marenia spravodlivosti ako špeciálnu skutkovú podstatu vo vzťahu k trestnému činu vydierania v prípadoch, keď k spáchaniu skutku má dôjsť násilím alebo jeho hrozbou. Takáto zmienka sa nenachádza ani v stanovisku prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry, na ktoré oba konajúce súdy zhodne poukazujú ako na stanovisko, ktoré vyčerpávajúco dáva odpoveď na otázky nastolené obhajobou. Podľa názoru sťažovateľa nejde o nedostatky odôvodnenia súdneho rozhodnutia, ale o jeho úplnú absenciu. V tejto oblasti tak sťažovateľ ani len nemôže polemizovať s právnym názorom konajúcich súdov, lebo žiadny právny názor v tomto neexistuje, pričom ide o úplne zásadnú okolnosť materiálnej dôvodnosti väzby sťažovateľa.

K bodu 2: Pokiaľ ide o otázku, či sa sťažovateľ mal dopustiť hrozby násilím, a teda či predmetný skutok je trestným činom, sťažovateľ namieta, že špecializovaný súd vo vzťahu k tejto otázke v napadnutom uznesení uviedol, že považuje za preukázané, že sa sťažovateľ hrozby proti poškodenému dopustil, čo má vyplývať z výsluchu svedka ■■■■■, ktorý v ňom uviedol, že „Priznávam, že som sa ■■■■■ vyhrážal ■■■■■ osudom... Toto som ja robil na príkaz ■■■■■, ktorý som dostal od ■■■■■.“. Sťažovateľ vo vzťahu k tomuto záveru v sťažnosti proti napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu namieta, že pozornosti špecializovaného súdu zjavne ušlo, že poškodený ■■■■■, teda osoba, proti ktorej mala táto vyhrážka smerovať, počas svojho výsluchu 8. júna 2020 na otázku „Uviedla Vám niektorá z uvedených osôb v rámci Vami uvádzaného vyhrážania Vašej osobe v sledovanom období, že skončíte ako ■■■■■, prezývaný ■■■■■?“ odpovedal „Nie“. Sťažovateľ namieta, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení s touto námietkou sťažovateľa vôbec nevysporiadal a obmedzil sa len na poukázanie na napadnuté uznesenie špecializovaného súdu. Podľa názoru sťažovateľa tak od začiatku konania nebol vykonaný žiadny dôkaz, ktorý by svedčil o tom, že sa mal sťažovateľ dopustiť hrozby násilím. Ide len o úpornú snahu orgánov činných v trestnom konaní udržať tento kvalifikačný znak za každú cenu, keďže ako obzvlášť závažný zločin má zásadný vplyv na trvanie väzby a trestnú sadzbu.

Sťažovateľ zároveň zdôrazňuje, že kvalifikácia predmetného skutku ako obzvlášť závažného zločinu vydierania má dva väzobné následky – podstatné sťaženie možnosti prepustenia z väzby podľa § 80 ods. 2 tretej vety Trestného poriadku spočívajúce v podmienke výnimočnosti nahradenia

väzby, ako aj predĺženie maximálnej lehoty väzby na 5 rokov podľa § 76a Trestného poriadku. Z odôvodnenia rozhodnutí konajúcich súdov je pritom jednoznačné, že oba súdy hodnotia dôvodnosť väzby sťažovateľa z pohľadu jeho obvinenia za obzvlášť závažný zločin, dôvodiac, že nevidia výnimočné okolnosti prípadu, ktoré by umožňovali jeho prepustenie z väzby. Ak by bol skutok v bode 6 obvinenia kvalifikovaný správne, teda buď ako skutok, ktorý nie je trestným činom, alebo ako trestný čin marenia spravodlivosti, boli by podmienky na prepustenie sťažovateľa z väzby podstatne odlišné a pre neho priaznivejšie.

5. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho označených práv napadnutými uzneseniami špecializovaného súdu a najvyššieho súdu, napadnuté uznesenia špecializovaného súdu a najvyššieho súdu zrušil, Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky prikázal, aby sťažovateľa bezodkladne prepustila z väzby na slobodu, priznal mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 10 000 eur a priznal mu náhradu trov konania.

6. Vzhľadom na skutočnosť, že v rámci konania o predchádzajúcej ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 33/2021-80 z 13. mája 2021 prikázal bezodkladne prepustiť sťažovateľa z väzby na slobodu, ústavný súd v rámci prípravy predbežného prerokovania aktuálnej ústavnej sťažnosti listom z 27. mája 2021 vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby ústavnému súdu oznámil, či naďalej trvá na aktuálnej ústavnej sťažnosti proti napadnutým uzneseniam špecializovaného súdu a najvyššieho súdu alebo či túto ústavnú sťažnosť berie späť.

Podaním doručeným ústavnému súdu 7. júna 2021 právny zástupca sťažovateľa ústavnému súdu oznámil, že sťažovateľ na podanej ústavnej sťažnosti trvá s výnimkou návrhu na prepustenie z väzby, ktorému vyhovel ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 33/2021-80 z 13. mája 2021, čím sa návrh v tejto časti stal bezpredmetným.

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

7. V podaní doručenom ústavnému súdu 28. júla 2021 podpredsedníčka najvyššieho súdu zaslala k ústavnej sťažnosti sťažovateľa vyjadrenie sudcu spravodajcu [REDAKOVANÉ], v ktorom v podstatnom uviedol, že vzhľadom na právne názory prezentované v náleze ústavného súdu č. k. III. ÚS 33/2021 z 13. mája 2021 ponecháva rozhodnutie o ústavnej sťažnosti sťažovateľa plne na úvahe ústavného súdu a k opodstatnenosti ústavnej sťažnosti sa bližšie nevyjadruje.

Nad rámec uvedeného vyjadrenia sudcu spravodajcu podpredsedníčka najvyššieho súdu v podaní uviedla, že špecializovaný súd (s. 10 a 11 napadnutého uznesenia špecializovaného súdu), ako aj najvyšší súd (s. 8 a 9 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu) síce stručne, ale jasne a zrozumiteľne vysvetlili, prečo považujú trestné stíhanie sťažovateľa i pre skutok popísaný v bode 6 obvinenia a právne posúdený ako obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. c), ods. 4 písm. c) Trestného zákona za dôvodné. V tejto súvislosti zároveň poukázala aj na stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 3/2012, podľa ktorého je síce jednočinný súbeh trestného činu vydierania podľa § 189 Trestného zákona s trestným činom marenia spravodlivosti podľa § 344 Trestného zákona vylúčený, konanie

páchateľa, ktorý násilím, hrozbou násilia alebo hrozbou inej ťažkej ujmy núti okrem iných svedka, aby v konaní pred súdom alebo v trestnom konaní niečo konal, opomenul alebo trpel, však možno posúdiť len ako trestný čin vydierania, a nie aj ako trestný čin marenia spravodlivosti.

III.2. Replika sťažovateľa:

8. Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu v podaní doručenom ústavnému súdu 27. augusta 2021 k vyjadreniu najvyššieho súdu v podstatnom uviedol, že podpredsedníčka najvyššieho súdu v predmetnom vyjadrení ako vôbec prvá odôvodnila právnu kvalifikáciu skutku poukazom na stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu č. 3/2012. Podľa názoru sťažovateľa v prípade, ak špecializovaný súd a najvyšší súd chceli v predmetnom rozhodovaní o väzbe sťažovateľa aspoň formálne dostať povinnosti vysporiadania sa s námietkou obhajoby, mali a mohli v odôvodnení svojich rozhodnutí uviesť aspoň poukaz na toto stanovisko trestnoprávneho kolégia tak, ako to v konaní pred ústavným súdom urobila podpredsedníčka najvyššieho súdu. Konajúce súdy by tak minimálne splnili svoju základnú procesnú povinnosť vysporiadania sa s námietkou obhajoby. To, že tak najvyšší súd robí teraz v konaní pred ústavným súdom po právoplatnosti oboch napadnutých rozhodnutí špecializovaného súdu a najvyššieho súdu, sťažovateľ hodnotí ako pokus o odbornú polemiku v tejto oblasti. Vzhľadom na právoplatnosť oboch napadnutých rozhodnutí, ktoré mali za následok ponechanie sťažovateľa vo väzbe, je to však podľa názoru sťažovateľa neskoro. Následne sťažovateľ v replike podrobne poukázal na dôvody, na základe ktorých považuje predmetné stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu č. 3/2012 za nesprávne.

9. Podaním doručeným ústavnému súdu 7. septembra 2021 právny zástupca sťažovateľa doplnil repliku z 27. augusta 2021, pričom v podstatnom v súvislosti so svojou skoršou argumentáciou uviedol, že trestný čin marenia spravodlivosti je špeciálnym trestným činom vo vzťahu k trestnému činu vydierania, poukázal na niekoľko príkladov k zásade špeciality v trestnom práve hmotnom, ako aj na rozdiely v trestnej sadzbe trestného činu vydierania oproti trestnej sadzbe trestného činu marenia spravodlivosti.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, keďže na základe obsahu podaní dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

11. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, resp. práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 dohovoru je založená na jeho tvrdení, že k porušeniu jeho práv konajúcimi súdmi malo dôjsť jednak tým, 1. že sa vôbec nevysporiadali s jeho námietkou kvalifikácie predmetného skutku nie ako trestného činu vydierania, ale ako trestného činu marenia spravodlivosti, a zároveň k porušeniu jeho práv konajúcimi súdmi malo dôjsť tým, 2. že sa náležite nevysporiadali s jeho námietkou, že predmetný skutok ani vôbec nie je trestným činom, keďže nebol zabezpečený žiadny dôkaz svedčiaci o tom, že sa sťažovateľ mal dopustiť hrozby násilím.

12. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu právo na osobnú slobodu je garantované čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného na urýchlenú súdnu kontrolu zákonnosti trvania jeho väzby, s čím je spojená povinnosť nariadenia prepustenia obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označeného ustanovenia ústavy korešponduje s právami vyplývajúcimi z čl. 5 dohovoru (obdobne napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08, III. ÚS 581/2015, III. ÚS 183/2018).

13. Ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015).

14. Pri posúdení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu úlohou ústavného súdu nebolo preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, ktorými najvyšší súd odôvodnil svoje rozhodnutie, resp. odpovedať na otázku, či malo/nemalo byť žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu vyhovené. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa najvyšší súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa (ktorú sťažovateľ prezentuje aj v ústavnej sťažnosti) vysporiadal adekvátne a preskúmateľne, či je tak odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné.

15. Súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky (okrem iného) na kvalitu preskúmania. Väzobné konanie týkajúce sa rozhodovania o osobnej slobode obvinenej osoby musí spĺňať niektoré fundamentálne požiadavky spravodlivého konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré sú prenesené do špeciálnych ustanovení čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy a čl. 5 dohovoru aplikovateľných na konania týkajúce sa väzby. Jednou z nich je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („*fairness*“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (pozri napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 581/2015).

16. Vychádzajúc z týchto základných princípov, ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

17. Najvyšší súd v rámci preskúmania napadnutého rozhodnutia špecializovaného súdu vo vzťahu k námietkam sťažovateľa o bode 6 obvinenia v napadnutom uznesení (na s. 8 a 9, na ktoré vo svojom vyjadrení poukázala aj podpredsedníčka najvyššieho súdu) len stručne konštatoval, že špecializovaný súd sa v napadnutom uznesení adekvátne vysporiadal s námietkou založenou na „nadkvalifikácii“ skutku v bode 6 obvinenia stíhaného ako obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. c), ods. 4 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 140 písm. a) Trestného zákona a na § 141 písm. a) Trestného zákona, a to najmä s odkazom na výpoveď [REDAKOVANÉ], ktorý sa priznal k vyhrážaniu [REDAKOVANÉ] na príkaz [REDAKOVANÉ], ktorý mal dostať práve od sťažovateľa, keďže s [REDAKOVANÉ] neprichádzal do osobného kontaktu. Z uvedeného podľa názoru najvyššieho súdu vyplýva, že úvaha o dôvodnosti podozrenia zo stíhanej trestnej činnosti je u sťažovateľa naďalej aktuálna. V tejto súvislosti najvyšší súd zároveň poznamenal, že tým nie je definitívne ustálená formulácia a ani právna kvalifikácia skutku v uznesení o vznesení obvinenia, pretože táto sa v priebehu konania môže ešte zmeniť, pričom ťažisko dokazovania sa v trestnom konaní umocňuje pred konajúcim súdom, a nie pred orgánmi činnými v trestnom konaní.

18. Pretože najvyšší súd sa stotožnil s časťou odôvodnenia napadnutého uznesenia špecializovaného súdu týkajúcou sa bodu 6 obvinenia (na s. 10 a 11, na ktoré vo svojom vyjadrení poukázala aj podpredsedníčka najvyššieho súdu), ústavný súd považoval za náležité sa s ňou podrobne oboznámiť (právny názor zakotvený v ustálenej judikatúre ústavného súdu totiž zahŕňa požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania, pozri napr. IV. ÚS 350/09, II. ÚS 112/2020).

Špecializovaný súd v predmetnej časti odôvodnenia v podstatnom poukázal na obsah výpovede svedka [REDAKOVANÉ] z 26. júna 2020, v rámci ktorej o. i. uviedol: *«Priznávam, že som sa ja vyhrážal [REDAKOVANÉ] osudom a nie nejakým [REDAKOVANÉ], ako on, teda [REDAKOVANÉ] trepe, ale ako hovorím, on zveličuje a zamieňa si veci. Nechápem, ako k tomu [REDAKOVANÉ] došiel. Toto som ja robil na príkaz [REDAKOVANÉ], ktorý som dostal od [REDAKOVANÉ]. S [REDAKOVANÉ] sme sa my osobne nestretávali. Tým myslím tie odkazy, ako mám [REDAKOVANÉ] usmerňovať, aby sa držal presne toho, čoho má.»* Špecializovaný súd v tejto súvislosti konštatoval, že uvedená časť výpovede svedka [REDAKOVANÉ] je zároveň aj konkrétnou odpoveďou na námietku sťažovateľa a jeho obhajcu k podľa ich názoru „nadkvalifikovaniu“ skutku, ktorý je uvedený v bode 6 obvinenia. Podľa názoru špecializovaného súdu uvedená časť výpovede svedka [REDAKOVANÉ] v spojení s výpoveďami [REDAKOVANÉ] a ostatných spolupracujúcich osôb sú konkrétnymi skutočnosťami pre záver, že sťažovateľ je naďalej dôvodne podozrivý zo spáchania konania uvedeného aj pod bodom 6 uznesenia vyšetrovateľa o vznesení obvinenia, ktoré je právne kvalifikované ako obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. c), ods. 4 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 140 písm. a) Trestného zákona a na § 141 písm. a) Trestného zákona.

19. Ústavný súd po ústavnom prieskume napadnutého uznesenia najvyššieho súdu (a príslušnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia špecializovaného súdu, na ktorého dôvody poukazuje a stotožňuje sa s nimi najvyšší súd, pozn.) konštatuje, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu samostatne a ani v spojení s napadnutým uznesením špecializovaného súdu nedáva odpovede na sťažovateľove relevantné námietky, ktoré by sťažovateľ po roku strávenom vo väzbe nepochybne dostať mal.

Ústavný súd poukazuje konkrétne na námietku sťažovateľa, že poškodený ██████████, teda osoba, proti ktorej malo vyhrážanie zo strany sťažovateľa smerovať, počas svojho výsluchu 8. júna 2020 na otázku „Uviedla Vám niektorá z uvedených osôb v rámci Vami uvádzaného vyhrážania Vašej osobe v sledovanom období, že skončíte ako ██████████, prezývaný ██████████?“ odpovedal „Nie“. Najvyšší súd sa v napadnutom uznesení (a ani predtým špecializovaný súd) s touto námietkou sťažovateľa náležite nevysporiadal, hoci to, či sa sťažovateľ proti poškodenému ██████████ dopustil násilia, hrozby násilím alebo inej ťažkej ujmy, je zásadným pre posúdenie naplnenia základného kvalifikačného znaku trestného činu vydierania.

Najvyšší súd sa v napadnutom uznesení (a ani predtým špecializovaný súd) náležite nevysporiadal ani s námietkou kvalifikácie predmetného skutku nie ako trestného činu vydierania, ale ako trestného činu marenia spravodlivosti, hoci obhajoba poukazovala na konkrétne rozhodnutia trestných súdov a konkrétnu právnu teóriu, ktoré definujú trestný čin marenia spravodlivosti ako špeciálnu skutkovú podstatu vo vzťahu k trestnému činu vydierania v prípadoch, keď k spáchaniu skutku malo dôjsť násilím alebo jeho hrozbou. Išlo pritom o zásadnú námietku sťažovateľa, keďže v prípade kvalifikovania skutku uvedeného v bode 6 obvinenia nie ako trestného činu vydierania, ale ako trestného činu marenia spravodlivosti by boli podmienky na prepustenie sťažovateľa z väzby podstatne odlišné a pre neho priaznivejšie. Je pritom nepochybné, že na túto námietku sťažovateľa mohol najvyšší súd reagovať aspoň v minimálnom rozsahu – poukázaním na stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu č. 3/2012, ako to dodatočne urobila podpredsedníčka najvyššieho súdu vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti sťažovateľa.

20. V súvislosti s názorom najvyššieho súdu, že vo vzťahu ku kvalifikácii skutku bude ťažisko dokazovania pred súdom, ústavný súd konštatuje, že ide o názor z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľný. Ústavný súd zdôrazňuje, že súd, ktorý o väzbe rozhoduje, je povinný skúmať ako jednu z tzv. materiálnych podmienok dôvodov väzby aj to, či zistené skutočnosti, teda aj dosiaľ vykonané dôkazy, nasvedčujú tomu, že sa stal skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, a či skutok vykazuje znaky trestného činu. Skúmanie tzv. materiálnych dôvodov väzby je zákonnou podmienkou pre vzatie obvineného do väzby či pre ďalšie trvanie väzby. Súd preto nesmie vychádzať iba formálne z uznesenia o vznesení obvinenia, ale musí skúmať a hodnotiť dôkazy, ktoré k vzneseniu obvinenia viedli. Ak dokazovanie nepotvrďuje, že sa stal skutok uvedený v uznesení o vznesení obvinenia, nie je naplnená väzobná podmienka. Podstatná je aj právna kvalifikácia skutku, ktorý sa obvinenému kladie za vinu. Takéto skúmanie je dôležité práve z dôvodov, aby sa zabránilo tzv. účelovému nadkvalifikovaniu skutku zo strany polície, čo má za následok napríklad dlhšie trvanie väzby alebo prísnejšie podmienky pre prepustenie z väzby na slobodu, ako to mohlo byť aj vo veci sťažovateľa (m. m. III. ÚS 33/2021).

21. Relevantným otázkam formulovaným sťažovateľom v konaní o jeho väzbe nebola zo strany najvyššieho súdu poskytnutá náležitá odpoveď, a preto ústavný súd rozhodol, že najvyšší súd napadnutým uznesením porušil základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj právo sťažovateľa na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

22. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa.

23. Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, bolo pre dovŕšenie ochrany porušených práv sťažovateľa potrebné využiť aj právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, resp. podľa § 133 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a preto ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu (bod 2 výroku tohto nálezu).

24. Sťažovateľ nepožadoval, aby ústavný súd po zrušení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Takýto postup by v danom prípade ani neprichádzal do úvahy, a to vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ bol prepustený z väzby na slobodu na základe nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 33/2021-80 z 13. mája 2021, ktorým ústavný súd najvyššiemu súdu prikázal, aby sťažovateľa prepustil bezodkladne z väzby na slobodu. Uvedené znamená, že v súčasnosti už nie je možné dôvodnosť trvania väzby sťažovateľa skúmať so spätnou účinnosťou, teda za dobu minulú.

V.

K ostatným požiadavkám sťažovateľa

25. Sťažovateľ taktiež požaduje, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadost'učinenie v sume 10 000 eur.

26. Ústavný súd nevyhovел návrhu sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia, keďže v okolnostiach danej veci považoval za dostačujúcu satisfakciu vyslovenie porušenia práv sťažovateľa a zrušenie napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu v spojení s predchádzajúcim prepustením sťažovateľa z väzby na slobodu na základe nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 33/2021-80 z 13. mája 2021 (bod 4 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

27. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti požiadal ústavný súd o priznanie náhrady trov konania, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastúpením v konaní pred ústavným súdom.

28. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

29. Predmet sporu pred ústavným súdom nie je možné oceniť peniazmi. Ústavný súd vo veci sťažovateľa viedol jedno konanie na základe jednej ústavnej sťažnosti podanej sťažovateľom. Ústavný súd pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

30. Ústavný súd priznal sťažovateľovi úhradu trov právneho zastúpenia za tri úkony právnej služby v roku 2021 [prevzatie a príprava zastúpenia; podanie ústavnej sťažnosti (spolu s odpoveďou na výzvu ústavného súdu z 27. mája 2021); replika sťažovateľa (spolu s doplnením repliky sťažovateľa)]. Ústavný súd k tomu spresňuje, že odpoveď na výzvu ústavného súdu z 27. mája 2021, ktorou právny zástupca sťažovateľa ústavnému súdu oznámil, že sťažovateľ na podanej ústavnej sťažnosti trvá, ústavný súd na účely trov konania posudzoval vzhľadom na obsah odpovede spolu s ústavnou sťažnosťou ako jeden úkon právnej služby. Obdobne aj doplnenie repliky sťažovateľa ústavný súd na účely trov konania posudzoval vzhľadom na obsah doplnenia repliky sťažovateľa spolu s replikou sťažovateľa ako jeden úkon právnej služby.

Základná sadzba tarifnej odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2021 je v sume 181,17 eur a hodnota režijného paušálu je v sume 10,87 eur.

31. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 691,34 eur, a to za tri úkony právnej služby v roku 2021 spolu v sume 543,51 eur (3 úkony × 181,17 eur) a trikrát režijný paušál spolu v sume 32,61 eur (3 × 10,87 eur), pričom výsledná suma 576,12 eur bola navýšená o daň z pridanej hodnoty (115,22 eur = 20 % zo sumy 576,12 eur), keďže právny zástupca sťažovateľa je platcom dane z pridanej hodnoty. Celková suma náhrady trov konania tak predstavuje sumu 691,34 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

32. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

33. V zmysle § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. septembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu